

آیین دادرسی مدنی

جلد سوم

نویسندگان:

دکتر گودرز افتخار جهرمی

استاد دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

دکتر مصطفی السان

دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

فهرست مطالب

مقدمه	۵
علایم اختصاری	۷
پیشگفتار	۲۷
فصل اول - واکنش‌های خواننده	۲۹
مبحث اول. ایرادات	۳۰
گفتار اول. مفهوم ایراد و ذینفع طرح آن	۳۰
گفتار دوم. تفکیک تذکر نواقص دادخواست و ایرادات دعوا	۳۲
گفتار سوم. دسته‌بندی ایرادات	۳۳
گفتار چهارم. شمار ایرادات	۳۴
بند اول. ایراد عدم صلاحیت	۳۴
الف. مناط صلاحیت	۳۴
ب. جهت ایراد به صلاحیت	۳۵
۱. ایراد به صلاحیت ذاتی یا نسبی	۳۵
۲. ایراد طی نشدن یکی از مراحل رسیدگی	۳۶
۳. ایراد سابقه	۳۷
ج) قواعد ایراد عدم صلاحیت	۳۸
یک. تقدم صلاحیت بر دیگر ایرادات	۳۸
دو. محدود بودن ایراد به صلاحیت محاکم داخلی	۳۸

- سه. لزوم تعیین تکلیف مرجع رسیدگی ۳۸
- چهار. امکان عدول از فرایند رسیدگی برای صدور قرار ۳۹
- پنج. ضرورت صدور قرار عدم صلاحیت ۳۹
- شش. عدم امکان اعتراض یا عدول از قرار عدم صلاحیت ۴۱
- بند دوم. ایراد رد دادرس ۴۱
- الف. جهات رد دادرس ۴۱
- ب. ضرورت تفسیر مضیق جهات رد دادرس ۴۴
- ج. آثار رد دادرس ۴۶
- بند سوم. ایراد امر مطروحه ۴۸
- بند چهارم. ایراد عدم اهلیت ۵۱
- الف. عدم اهلیت خواهان ۵۱
۱. عدم اهلیت خواهان در زمان اقامه دعوا ۵۲
۲. عدم اهلیت خواهان در جریان دادرسی ۵۲
- ب. عدم اهلیت خواننده ۵۳
۱. زنده نبودن خواننده در زمان تقدیم دادخواست خواهان ۵۴
۲. حجر خواننده در زمان اقامه دعوا و فوت یا حجر خواننده در جریان دادرسی ۵۵
- ج. معیار عدم اهلیت ۵۶
- د. ضرورت طرف قرار گرفتن اصیل در دعوا ۵۷
- هـ. آثار احراز عدم اهلیت ۵۸
- و. ضرورت رسیدگی به ایراد عدم اهلیت ۵۹
- ز. اثر عدم اهلیت در ابلاغ ۶۰
- بند پنجم. ایراد عدم توجه دعوا ۶۰
- بند ششم. ایراد عدم احراز سمت ۶۵
- الف. مفهوم ایراد عدم احراز سمت ۶۵
- ب. نمایندگی از شرکت‌ها و مؤسسات ۶۶
- ج. مقررات و قواعد مرتبط با سمت وکیل دادگستری ۶۹

فهرست مطالب □ ۱۱

۱. فرض تعدد وکلا ۶۹
۲. عدم امکان وکالت دادگستری از جانب وکیل رسمی ۷۰
۳. انقضای اعتبار پروانه وکالت وکیل دادگستری ۷۱
۴. اثر توکیل در بقای وکالت اصلی ۷۱
۵. اثر اقدامات وکیل پس از عزل یا استعفا ۷۱
۶. عدم پیش‌بینی اختیار شکایت برای وکیل در وکالتنامه ۷۲
۷. قبول وکالت با وجود سبق اظهار نظر ماهوی در خصوص همان موضوع ۷۳
۸. وکالت قاضی بازنشسته در محل خدمت سابق خود ۷۳
۹. اثر تودیع پروانه وکالت در وکالت بعد از خروج از حالت اشتغال ۷۴
۱۰. اثر عدم پرداخت مالیات وکلا در سمت وکیل دادگستری ۷۴
۱۱. نمایندگی حقوقی وکیل دادگستری ۷۵
۱۲. ضرورت ارایه وکالتنامه وکیل معاضدتی و عدم ضرورت برای وکیل تسخیری ۷۶
۱۳. تشریفات قانونی تنظیم وکالتنامه در خارج از کشور ۷۶
- د. آثار سمت نداشتن نماینده ۷۷
- بند هفتم. ایراد اعتبار امر قضاوت‌شده ۷۹
- الف. شرایط اعتبار امر قضاوت‌شده ۷۹
- ب. ماهیت اعتبار امر قضاوت‌شده ۸۱
- ج. آثار اعتبار امر قضاوت‌شده ۸۳
- بند هشتم. ایراد عدم ترتب آثار قانونی به دعوا ۸۵
- بند نهم. ایراد نامشروع بودن دعوا ۸۷
- بند دهم. ایراد بی‌نفعی خواهان ۹۰
- بند یازدهم. ایراد ظنی و احتمالی بودن دعوا ۹۲
- بند دوازدهم. ایراد عدم رعایت مهلت قانونی ۹۶
- الف. مرور زمان به عنوان قاعده ۹۷
- ب. مهلت خاص برای طرح دعاوی خاص ۹۸
- ج. عوامل قاطع مرور زمان ۱۰۰

- بند سیزدهم. ایراد عدم استماع دعوا..... ۱۰۱
- الف. عدم طرح دعوا علیه همه طرفها..... ۱۰۲
- ب. عدم رعایت پیش شرط قانونی..... ۱۰۳
- ج. مغایرت دعوا با مقررات آمره..... ۱۰۴
- د. عدم استماع دعوا به جهت سوء استفاده از حق..... ۱۰۶
- هـ. اشتباه در عنوان خواسته..... ۱۰۷
- و. تحصیل حاصل بودن دعوا..... ۱۰۸
- بند چهاردهم. ایراد تأمین دعوای واهی..... ۱۱۰
- الف. مفهوم دعوای واهی..... ۱۱۰
- ب. راهکارهای کاستن از دعوای واهی..... ۱۱۱
- ج. شرایط ایراد تأمین دعوای واهی..... ۱۱۲
- د. تکلیف تأمین سپرده شده در تأمین دعوای واهی..... ۱۱۶
- هـ. موارد منع ایراد تأمین دعوای واهی..... ۱۱۷
- بند پانزدهم. ایراد تأمین دعوای اتباع بیگانه..... ۱۱۹
- الف. فلسفه دریافت تأمین از اتباع بیگانه..... ۱۱۹
- ب. مهلت ایراد تأمین دعوای اتباع بیگانه..... ۱۱۹
- ج. ویژگی‌های تأمین اتباع بیگانه..... ۱۲۰
- د. ویژگی‌های تأمین دریافتی از خواهان خارجی..... ۱۲۱
- هـ. موارد منع ایراد تأمین دعوای اتباع بیگانه..... ۱۲۲
- مبحث دوم. دفاعیات خواننده..... ۱۲۳**
- گفتار اول. انواع واکنش‌های دفاعی خواننده..... ۱۲۳*
- بند اول. عدم حضور یا سکوت..... ۱۲۳
- بند دوم. انکار ادعای خواهان..... ۱۲۴
- بند سوم. درخواست ابراز دلیل..... ۱۲۴
- بند چهارم. تعرض به ادله و مستندات..... ۱۲۵
- بند پنجم. دفاع اثباتی..... ۱۲۶
- گفتار دوم. اصول حاکم بر حقوق دفاعی..... ۱۲۷*

فهرست مطالب □ ۱۳

گفتار سوم. مصادیق، مبنا و ماهیت دفاع اثباتی	۱۲۹
بند اول. مصادیق دفاع اثباتی	۱۲۹
الف. اثبات سقوط تعهد	۱۲۹
ب. اثبات بقای تعهد	۱۳۱
ج. اثبات عدم ایجاد تعهد	۱۳۱
د. اثبات عدم انتساب تعهد	۱۳۲
بند دوم. مبنا و ماهیت دفاع اثباتی	۱۳۴
الف. مبنا و معیار تشخیص دفاع اثباتی	۱۳۴
ب. دفاع اثباتی خوانده به عنوان بخشی از مستند یا سبب دعوای خواهان ...	۱۳۶
ج. نقش دفاع اثباتی در تغییر بار اثبات	۱۳۸
د. رکن بنیادین دفاع اثباتی: خدشه به سبب دعوا	۱۴۰
گفتار چهارم. دعوای متقابل	۱۴۱
بند اول. مفهوم دعوای متقابل	۱۴۲
بند دوم. شرایط دعوای متقابل	۱۴۲
بند سوم. تفکیک دفاع از دعوای متقابل	۱۴۳
بند چهارم. رابطه دعوای اصلی و متقابل	۱۴۵
بند پنجم. آثار دعوای متقابل	۱۴۷

فصل دوم - دعوای طاری و طواری مربوط به جریان دادرسی ... ۱۴۹

مبحث اول. دعوای طاری	۱۴۹
گفتار اول. مفهوم دعوای طاری	۱۴۹
گفتار دوم. قواعد عمومی دعوای طاری	۱۵۱
گفتار سوم. انواع دعوای طاری	۱۵۲
بند اول. دعوای اضافی	۱۵۳
الف. مفهوم دعوای اضافی	۱۵۳
ب. مصادیق دعوای اضافی	۱۵۴

- ج. قواعد و تشریفات رسیدگی به دعوای اضافی ۱۵۶
۱. شرایط و فرایند دادخواست دعوای اضافی ۱۵۶
۲. مهلت طرح دعوای اضافی ۱۵۷
۳. دعوای اضافی از جانب خواهان اصلی ۱۵۸
- بند دوم. ورود شخص ثالث ۱۵۹
- الف. مفهوم و انواع ورود شخص ثالث ۱۵۹
- ب. مفهوم و جایگاه «نفع» در دعوای ورود شخص ثالث ۱۶۰
- ج. تشریفات ورود شخص ثالث ۱۶۳
۱. دادخواست و اصحاب دعوای ورود ثالث ۱۶۳
۲. مهلت ورود شخص ثالث ۱۶۳
۳. هزینه دادرسی ورود شخص ثالث ۱۶۵
۴. فرایند رسیدگی و آثار ورود شخص ثالث ۱۶۶
- بند سوم. جلب شخص ثالث ۱۶۸
- الف. مفهوم و مصادیق جلب شخص ثالث ۱۶۸
- ب. تشریفات جلب شخص ثالث ۱۷۰
۱. دادخواست جلب شخص ثالث ۱۷۰
۲. مهلت جلب شخص ثالث ۱۷۲
۳. رسیدگی به دعوای جلب شخص ثالث ۱۷۵
- ج. اهداف و آثار جلب شخص ثالث ۱۷۶
۱. اهداف و انگیزه‌های جلب شخص ثالث ۱۷۶
۲. ضرورت تصریح به هدف از جلب شخص ثالث ۱۷۸
۳. آثار جلب شخص ثالث ۱۷۹
- مبحث دوم. طواری در جریان دادرسی ۱۸۱
- گفتار اول. توأم یا تفکیک نمودن دعاوی ۱۸۲
- بند اول. توأم نمودن دعاوی ۱۸۲
- بند دوم. تفکیک دعاوی ۱۸۶
- الف. تفکیک دعاوی مطروحه در یک دادخواست ۱۸۶

فهرست مطالب □ ۱۵

ب. تفکیک دعاوی متعدد مطروحه در دادخواست‌های مختلف	۱۸۷
گفتار دوم. توقیف دادرسی	۱۸۹
بند اول. قواعد حاکم بر توقیف دادرسی	۱۸۹
بند دوم. مصادیق توقیف دادرسی	۱۹۱
بند سوم. پایان توقیف دادرسی	۱۹۳
گفتار سوم. زوال دادرسی	۱۹۵
بند اول. مفهوم زوال دادرسی	۱۹۵
بند دوم. آثار زوال دادرسی	۱۹۸
گفتار چهارم. زوال دعوا	۲۰۰

فصل سوم - آیین‌های ویژه ۲۰۵

مبحث اول. تأمین دلیل	۲۰۵
گفتار اول. مفهوم و هدف تأمین دلیل	۲۰۶
بند اول. مفهوم تأمین دلیل	۲۰۶
بند دوم. هدف از تأمین دلیل	۲۰۷
گفتار دوم. مرجع و مقام صالح برای تأمین دلیل	۲۰۷
بند اول. مرجع صالح برای تأمین دلیل	۲۰۷
بند دوم. مقام مجری قرار تأمین دلیل	۲۰۹
گفتار سوم. قواعد و تشریفات تأمین دلیل	۲۱۰
بند اول. قواعد تأمین دلیل	۲۱۰
الف. ضرورت رعایت اصل تناظر	۲۱۰
ب. ضرورت رعایت مفاد درخواست	۲۱۱
ج. عدم صدق جهات رد در مورد دادرسی مجری تأمین دلیل	۲۱۱
د. منع تحصیل دلیل در قالب تأمین دلیل	۲۱۲
هـ. منع ارزیابی به هنگام تأمین دلیل	۲۱۲
و. لزوم رعایت قواعد تحقیق و معاینه محل	۲۱۳

- بند دوم. تشریفات تأمین دلیل..... ۲۱۳
- الف. درخواست تأمین دلیل..... ۲۱۴
- ب. مفهوم و حدود ضرورت و فوریت برای تأمین دلیل..... ۲۱۶
- ج. اجرای قرار تأمین دلیل..... ۲۱۷
- گفتار چهارم. آثار تأمین دلیل..... ۲۱۹
- گفتار پنجم. طرح دعوا برای تحصیل اطلاعات..... ۲۲۱
- مبحث دوم. دادرسی فوری (دستور موقت)..... ۲۲۲
- گفتار اول. مفهوم دادرسی فوری و مرجع صالح نسبت به آن..... ۲۲۳
- بند اول. مفهوم دادرسی فوری..... ۲۲۳
- بند دوم. مرجع صالح نسبت به دستور موقت..... ۲۲۴
- الف. صلاحیت ذاتی برای رسیدگی به دستور موقت..... ۲۲۴
- ب. صلاحیت محلی برای رسیدگی به دستور موقت..... ۲۲۶
- گفتار دوم. ویژگی‌های دستور موقت..... ۲۲۷
- بند اول. ضرورت وجود اصل دعوا و ارتباط آن با موضوع دستور موقت..... ۲۲۸
- بند دوم. ضرورت تفاوت موضوع دستور موقت با خواسته دعوا..... ۲۳۰
- بند سوم. فوری بودن موضوع دستور موقت..... ۲۳۱
- بند چهارم. تعدد موضوع در دستور موقت..... ۲۳۳
- گفتار سوم. تشریفات و قواعد رسیدگی به دستور موقت..... ۲۳۴
- بند اول. درخواست دستور موقت..... ۲۳۴
- بند دوم. زمان طرح دستور موقت..... ۲۳۵
- بند سوم. رعایت اصل تناظر..... ۲۳۷
- بند چهارم. ضرورت رسیدگی به رابطه دستور موقت و دعوی اصلی..... ۲۳۸
- بند پنجم. قواعد طرح دعوی اصلی بعد از صدور دستور موقت..... ۲۳۹
- بند ششم. تأمین در دستور موقت..... ۲۴۰
- گفتار چهارم. تصمیم دادگاه در مورد دستور موقت و امکان اعتراض به آن..... ۲۴۳
- بند اول. قرار رد یا قبول دستور موقت..... ۲۴۴
- بند دوم. اعتراض اصحاب دعوا به قرار رد یا قبول دستور موقت..... ۲۴۴

فهرست مطالب □ ۱۷

- بند سوم. اعتراض شخص ثالث به قرار رد یا قبول دستور موقت..... ۲۴۶
- گفتار پنجم. اجرای دستور موقت..... ۲۴۸
- بند اول. ضرورت تایید رئیس حوزه قضایی..... ۲۴۹
- بند دوم. تشریفات اجرای دستور موقت..... ۲۵۲
- گفتار ششم. رفع اثر از دستور موقت..... ۲۵۳
- بند اول. قواعد رفع اثر از دستور موقت..... ۲۵۳
- بند دوم. عوامل رفع اثر از دستور موقت..... ۲۵۵
- الف. رفع اثر به علت عدم طرح دعوای اصلی..... ۲۵۵
- ب. مرتفع شدن جهت دستور موقت..... ۲۵۶
- ج. رفع اثر به درخواست هر یک از طرفین..... ۲۵۸
- د. رفع اثر به دلیل شکست خواهان در دعوای اصلی..... ۲۶۰
- هـ. رفع اثر به دلیل اعتراض یا دعوای شخص ثالث..... ۲۶۱
- بند سوم. آثار رفع اثر از دستور موقت..... ۲۶۲
- الف. امکان مطالبه خسارت ناشی از اجرای دستور موقت..... ۲۶۳
- ب. نوع خسارت قابل مطالبه در خصوص دستور موقت..... ۲۶۴
- ج. تکلیف تأمین سپرده شده توسط خواهان دستور موقت..... ۲۶۴
- مبحث سوم. تأمین خواسته..... ۲۶۶
- گفتار اول. مفهوم و هدف از تأمین خواسته..... ۲۶۶
- گفتار دوم. مرجع صالح برای تأمین خواسته..... ۲۶۸
- بند اول. صلاحیت ذاتی برای صدور تأمین خواسته..... ۲۶۸
- بند دوم. صلاحیت نسبی در تأمین خواسته..... ۲۶۹
- گفتار سوم. ویژگی‌های تأمین خواسته و ارتباط آن با خواسته دعوا..... ۲۷۰
- بند اول. ویژگی‌های تأمین خواسته..... ۲۷۰
- بند دوم. ارتباط تأمین خواسته با خواسته (موضوع) دعوا..... ۲۷۱
- گفتار چهارم. تشریفات رسیدگی و صدور قرار تأمین خواسته..... ۲۷۳
- بند اول. ضرورت درخواست ذینفع..... ۲۷۳
- بند دوم. ضرورت درخواست پیش از صدور حکم..... ۲۷۴

- بند سوم. ضرورت قابل توقیف بودن خواسته یا معادل آن..... ۲۷۷
- بند چهارم. ضرورت طرح اصل دعوا در مهلت قانونی..... ۲۷۹
- بند پنجم. هزینه دادرسی تأمین خواسته..... ۲۷۹
- گفتار پنجم. تأمین در تأمین خواسته..... ۲۸۰
- بند اول. اصل الزامی بودن تأمین برای تأمین خواسته..... ۲۸۰
- بند دوم. مفهوم و میزان تأمین در تأمین خواسته..... ۲۸۱
- بند سوم. موارد معافیت از سپردن تأمین در تأمین خواسته..... ۲۸۲
- الف. مستند به سند رسمی بودن دعوا..... ۲۸۲
- ب. در معرض تضییع و تفریط بودن خواسته..... ۲۸۴
- ج. اوراق تجاری و اخواست شده..... ۲۸۵
۱. امور مسلم در مورد تأمین خواسته اسناد تجاری..... ۲۸۶
۲. اثر رعایت مهلت‌های قانونی در تأمین خواسته اوراق تجاری..... ۲۸۷
۳. قواعد خاص تأمین خواسته قانون صدور چک..... ۲۸۹
۴. تأمین خواسته موضوع ماده ۲۳ ق.ص.ج..... ۲۹۱
- د. تأمین خواسته کیفری..... ۲۹۳
- هـ. تأمین خواسته در قراردادهای بانکی..... ۲۹۴
- و. رضایت خواننده به تأمین خواسته بدون تأمین..... ۲۹۵
- ز. تأمین خواسته و تأمین محکوم‌به در دعاوی مالی خانوادگی..... ۲۹۶
- گفتار ششم. اعتراض به قرار تأمین خواسته..... ۲۹۷
- بند اول. اعتراض متقاضی به رد درخواست تأمین خواسته یا قرار صادره..... ۲۹۷
- بند دوم. اعتراض طرف دعوا (خوانده) به قرار تأمین خواسته..... ۲۹۸
- الف. اسباب و جهات اعتراض خواننده به قرار تأمین خواسته..... ۲۹۸
- ب. مرجع صالح برای رسیدگی به اعتراض طرف به قرار تأمین خواسته..... ۲۹۹
- ج. تشریفات رسیدگی به اعتراض طرف دعوا نسبت به قرار تأمین خواسته..... ۳۰۰
- د. تصمیم دادگاه در مورد اعتراض خواننده نسبت به قرار تأمین خواسته..... ۳۰۲
- بند سوم. اعتراض شخص ثالث در ارتباط با تأمین خواسته..... ۳۰۴
- الف. انواع اعتراض ثالث به تأمین خواسته..... ۳۰۴

فهرست مطالب □ ۱۹

- ب. مرجع اعتراض ثالث به تأمین خواسته ۳۰۴
- ج. آثار و تشریفات رسیدگی به اعتراض شخص ثالث ۳۰۸
- گفتار هفتم. رفع اثر از تأمین خواسته ۳۰۹
- بند اول. مفهوم، مرجع صالح و تشریفات رفع اثر از تأمین خواسته ۳۰۹
- بند دوم. جهات رفع اثر از تأمین خواسته ۳۱۰
- الف. اعتراض خواننده ۳۱۰
- ب. عدم طرح اصل دعوا در مهلت قانونی ۳۱۱
- ج. عدم تودیع خسارت احتمالی ۳۱۲
- د. استرداد دادخواست یا دعوی خواهان ۳۱۲
- هـ. رفع اثر از تأمین خواسته به درخواست خواهان ۳۱۳
- و. مرتفع شدن جهت تأمین خواسته ۳۱۳
- ز. صدور حکم قطعی به زیان خواهان ۳۱۴
- بند سوم. آثار رفع اثر از تأمین خواسته ۳۱۶
- گفتار هشتم. اجرای قرار تأمین خواسته ۳۱۷
- بند اول. قواعد اجرای قرار تأمین خواسته ۳۱۷
- بند دوم. انواع مال مورد توقیف در اجرای تأمین خواسته ۳۱۹
- الف. توقیف عین خواسته ۳۱۹
- ب. توقیف معادل خواسته ۳۲۰
۱. توقیف موجودی حسابهای بانکی ۳۲۰
۲. توقیف مهریه توسط طلبکار زوجه ۳۲۱
۳. توقیف حق زارعانه و نسق زراعی ۳۲۲
۴. توقیف حقوق کارمند و کارگر ۳۲۴
- بند سوم. مستثنیات دین در اجرای قرار تأمین خواسته ۳۲۷
- بند چهارم. تغییر مال توقیف شده (تبدیل تأمین) ۳۲۹
- بند پنجم. آثار اجرای قرار تأمین خواسته ۳۳۱
- الف. ایجاد حق تقدم برای توقیف کننده ۳۳۱
- ب. حفظ و نگاهداری اموال بازداشت شده ۳۳۳

- ج. منع نقل و انتقال اموال بازداشت شده ۳۳۴
- د. آثار اجرای قرار تأمین خواسته نسبت به شخص ثالث ۳۳۴
- بند ششم. خسارات ناشی از اجرای قرار تأمین خواسته ۳۳۵
- الف. مطالبه خسارت به شیوه فوق‌العاده ماده ۱۲۰ ..... ۳۳۶
۱. شرایط مطالبه خسارت به شیوه ماده ۱۲۰ ..... ۳۳۶
۲. تشریفات رسیدگی به درخواست خسارت موضوع ماده ۱۲۰ ..... ۳۳۸
۳. تصمیم دادگاه در رسیدگی به درخواست خسارت ماده ۱۲۰ ..... ۳۳۹
- ب. مطالبه خسارت طبق قواعد عمومی آیین دادرسی مدنی ۳۳۹
- ج. مطالبه خسارات ناشی از اجرای تأمین خواسته توسط شخص ثالث ۳۴۱
- مبحث چهارم. سازش ۳۴۲**
- گفتار اول. مفهوم سازش ۳۴۳*
- گفتار دوم. انواع سازش ۳۴۴*
- بند اول. دسته‌بندی سازش از حیث زمان ۳۴۴
- بند دوم. دسته‌بندی سازش از حیث مکان و مرجع ۳۴۶
- بند سوم. سازش میان خواهان‌ها باهم یا خواندگان متعدد با همدیگر ۳۴۷
- گفتار سوم. تشریفات سازش ۳۴۷*
- بند اول. تشریفات سازش در جریان دعوا ۳۴۸
- بند دوم. تشریفات سازش بدون دعوا در دادگاه ۳۴۹
- بند سوم. تشریفات اثبات سازش غیررسمی در دادگاه ۳۵۱
- بند چهارم. صلح و سازش در شورای حل اختلاف ۳۵۴
- گفتار چهارم. اعتبار سازش ۳۵۵*
- بند اول. شرایط اساسی صحت عقد سازش ۳۵۵
- بند دوم. اثبات بطلان یا انحلال سازش ۳۵۶
- بند سوم. تفسیر قصد در فرض تردید در سازش ۳۵۷
- گفتار پنجم. ماهیت سازش و آثار آن ۳۶۰*
- بند اول. ماهیت سازش ۳۶۰
- بند دوم. تصحیح سازش‌نامه و رفع ابهام از آن ۳۶۲

فهرست مطالب □ ۲۱

۳۶۳	بند سوم. آثار سازش
۳۶۴	الف. امکان اجرا از طریق دادگاه یا واحد اجرای اسناد
۳۶۵	ب. عدم امکان اعتراض به گزارش اصلاحی
۳۶۵	ج. اثر سازش در دعوای آتی یا مرتبط
۳۶۷	گفتار ششم. اعتراض به سازش، ابطال یا انحلال آن
۳۶۷	بند اول. عدم امکان تجدیدنظر و فرجام نسبت به سازش
۳۶۸	بند دوم. عدم امکان اعتراض شخص ثالث نسبت به سازش
۳۶۹	بند سوم. امکان اثبات بطلان سازش
۳۷۱	بند چهارم. امکان اثبات فسخ یا انفساخ سازش
۳۷۱	گفتار هفتم. تعارض سازش با احکام یا اعمال حقوقی
۳۷۱	بند اول. تعارض سازش با قانون یا حکم قطعی
۳۷۳	بند دوم. تعارض میان سازش و بذل حقوق مالی زوجه

فصل چهارم - داوری ۳۷۵

۳۷۵	مبحث اول. توافقنامه داوری
۳۷۶	گفتار اول. جایگاه توافقنامه داوری در عقد اصلی
۳۷۷	گفتار دوم. جایگاه شخصیت داور و قید تراضی در توافقنامه داوری
۳۸۰	گفتار سوم. استقلال شرط داوری از قرارداد اصلی
۳۸۲	گفتار چهارم. زمان توافق بر داوری
۳۸۳	گفتار پنجم. قلمرو داوری در توافق طرفین
۳۸۶	گفتار ششم. انتقال شرط داوری
۳۸۷	گفتار هفتم. تصمیم دادگاه در دعوای مطروحه با فرض وجود شرط داوری
۳۸۹	مبحث دوم. انواع داوری
۳۸۹	گفتار اول. داوری موردی
۳۹۰	گفتار دوم. داوری سازمانی
۳۹۱	گفتار سوم. داوری اجباری

۲۲ □ آیین دادرسی مدنی (جلد سوم)

- ۳۹۵..... گفتار چهارم. داورى انتخابى (با حق انتخاب داورى يا مرجع ديگر).....
- ۳۹۶..... مبحث سوم. صلاحيت داور و موانع و محدوديت‌هاى داورى .....
- ۳۹۷..... گفتار اول. صلاحيت داور در تشخيص صلاحيت .....
- ۳۹۸..... گفتار دوم. دعاوى غير قابل داورى.....
- ۳۹۹..... گفتار سوم. محدوديت‌هاى موردى داورى .....
- ۳۹۹..... بند اول. محدوديت مربوط به اموال عمومى و دولتى .....
- بند دوم. محدوديت ناشى از تابعيت ايرانى و توافق بر داورى هم‌ميهن طرف قرارداد.....
- ۴۰۳.....
- ۴۰۳..... مبحث چهارم. تشریفات رسیدگی داور .....
- گفتار اول. آزادى داور در تشریفات رسیدگی و لزوم تبعیت از اصول بنیادین دادرسی.....
- ۴۰۴.....
- ۴۰۵..... گفتار دوم. ابلاغ در فرایند داورى .....
- بند اول. توافق بر ابلاغ رأى داور، تشریفات و آثار آن .....
- ۴۰۶.....
- بند دوم. ابلاغ فرایند داورى از طریق دادگاه و آثار آن .....
- ۴۰۷.....
- ۴۰۹..... گفتار سوم. مهلت داورى .....
- بند اول. نحوه تعیین مهلت داورى .....
- ۴۰۹.....
- بند دوم. شروع و پایان مهلت داورى .....
- ۴۱۱.....
- بند سوم. پایان داورى به جهت زوال داورى .....
- ۴۱۳.....
- ۴۱۴..... گفتار چهارم. هزینه داورى .....
- بند اول. نحوه تعیین حق‌الزحمه داور .....
- ۴۱۴.....
- بند دوم. تعیین سهم اصحاب دعوا از حق‌الزحمه داوران .....
- ۴۱۵.....
- بند سوم. نحوه محاسبه حق‌الزحمه داورى .....
- ۴۱۶.....
- ۴۱۷..... گفتار پنجم. انتخاب داور يا هیأت داورى .....
- بند اول. مقام تعیین داور يا هیأت داورى .....
- ۴۱۸.....
- بند دوم. شرط داورى شخص معین .....
- ۴۱۹.....
- بند سوم. انتخاب داور توسط دادگاه .....
- ۴۱۹.....
- ۴۲۰..... الف. تشریفات انتخاب داور طرف ممتنع .....

فهرست مطالب □ ۲۳

- ب. انتخاب داور توسط طرف ممتنع پس از مهلت قانونی ۴۲۲
- بند چهارم. توافق بر داوری شخص مرضی الطرفین ۴۲۳
- گفتار ششم. موانع و محدودیتها در انتخاب داوران ۴۲۴
- بند اول. موارد منع مطلق از انتخاب به عنوان داور ۴۲۴
- بند دوم. موارد منع نسبی از انتخاب به عنوان داور ۴۲۵
- بند سوم. انتخاب شخص حقوقی به عنوان داور ۴۲۶
- بند چهارم. اثر شکایت کیفری در صلاحیت داور مرضی الطرفین ۴۲۷
- مبحث پنجم. آثار داوری ۴۲۸
- مبحث ششم. رأی داوری ۴۳۱
- گفتار اول. مستندات حکمی رأی داوری ۴۳۱
- گفتار دوم. شور هیأت داوری ۴۳۳
- مبحث هفتم. صلح و سازش از جانب داور ۴۳۴
- گفتار اول. امکان اعطای اختیار سازش به داور ۴۳۴
- گفتار دوم. قابل جمع بودن اختیار صدور رأی و اختیار سازش در داور ۴۳۶
- مبحث هشتم. اعتراض به رأی داوری ۴۳۷
- گفتار اول. مرجع اعتراض به رأی داور ۴۳۷
- گفتار دوم. تصحیح رأی داور ۴۳۸
- گفتار سوم. مهلت اعتراض به رأی داور ۴۳۹
- گفتار چهارم. تشریفات و جهات اعتراض به رأی داور و آثار آن ۴۴۱
- بند اول. تشریفات اعتراض به رأی داور ۴۴۱
- بند دوم. جهات اعتراض به رأی داور ۴۴۴
- الف. حصری نبودن جهات اعتراض به رأی داور ۴۴۴
- ب. شمار جهات اعتراض به رأی داور ۴۴۵
۱. مخالفت رأی با قوانین موجد حق ۴۴۵
۲. صدور یا تسلیم رأی خارج از موضوع داوری ۴۴۷
۳. صدور رأی خارج از اختیار داور ۴۴۸
۴. صدور یا تسلیم رأی داوری خارج از مهلت ۴۴۹

- ۴۵۲..... مخالفت رأی داورى با سند رسمى . ۵
- ۴۵۳..... صدور رأی توسط داور غیرمجاز ۶
- ۴۵۵..... بی‌اعتباری قرارداد رجوع به داورى ۷
- ۴۵۶..... سایر جهات اعتراض به رأی داور ۸
- ۴۵۸..... بند سوم. آثار اعتراض به رأی داور..... ۹
- ۴۵۸..... الف. اثر اعتراض به رأی داور یا ابطال آن در اعتبار شرط داورى..... ۹
- ۴۵۹..... ب. اثر تعلیقی اعتراض به رأی داور ۹
- ۴۶۱..... ج. اثر اعتراض به رأی داور در دعوی ارجاع شده به داورى ۹
- ۴۶۱..... ۱. تعارض مواد قانونی در مورد اثر اعتراض به رأی داور ۹
- ۴۶۳..... ۲. ضرورت بررسی بقا یا بی‌اعتباری شرط داورى پس از اعتراض به رأی داور ۹
- ۴۶۴..... د. اثر انتقالی اعتراض به رأی داورى ۹
- ۴۶۷..... گفتار پنجم. تصمیم دادگاه در رسیدگی به اعتراض نسبت به رأی داورى ۹
- ۴۶۹..... گفتار ششم. اعتراض شخص ثالث به رأی داور ۹
- ۴۷۱..... **مبحث نهم. اجرای رأی داورى** ۹
- ۴۷۱..... گفتار اول. فرایند شناسایی و اجرای رأی داور ۹
- ۴۷۱..... بند اول. ضرورت شناسایی رأی داورى به عنوان مقدمه اجرای آن ۹
- ۴۷۳..... بند دوم. تشریفات درخواست اجرای رأی داورى ۹
- ۴۷۴..... گفتار دوم. اعسار از هزینه داورى و تقسیط محکوم‌به توسط داور ۹
- ۴۷۶..... **مبحث دهم. مسؤولیت مدنى داور** ۹
- ۴۷۶..... گفتار اول. ضرورت مسؤولیت داور ۹
- ۴۷۷..... گفتار دوم. عوامل مسؤولیت مدنى داور ۹
- ۴۷۷..... بند اول. صدور رأی برخلاف قوانین آمره ۹
- ۴۷۸..... بند دوم. عدم صدور رأی در مهلت مقتضى ۹
- ۴۷۸..... بند سوم. مسؤولیت مدنى داور در فرض تأیید رأی داورى ۹
- ۴۸۵..... **فهرست منابع و مآخذ** ۹
- ۴۸۵..... ۱. به زبان فارسى ۹

فهرست مطالب □ ۲۵

- الف. فرهنگ‌ها، دایره‌المعارف‌ها و منابع تاریخی: ۴۸۵
- ب. کتب، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های فارسی: ۴۸۵
- ج. مقالات فارسی: ۴۸۷
- د. قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌ها: ۴۹۱
- هـ. مجموعه آرای قضایی و نظریات مشورتی: ۴۹۵
- و. سامانه‌ها و پایگاه‌های داده اینترنتی: ۴۹۵
۲. کتب فقهی و عربی: ۴۹۶
۳. منابع انگلیسی و فرانسه: ۴۹۶